

Spis treści

Słowo wstępne	XIX
Podziękowanie	XX
1. Wprowadzenie	1
Charakterystyka grzybów	1
Grzyby jako patogeny człowieka	2
Grzybice powierzchniowe	3
Grzybice podskórne	4
Grzybice układowe	4
Zmienność obrazu zakażeń grzybiczych	6
Rozważania na temat rozpoznania i leczenia	7
2. Diagnostyka laboratoryjna w zakażeniach grzybiczych	9
Wprowadzenie	9
Pobieranie materiałów	9
Skóra, paznokcie, włosy	10
Jama ustna i pochwa	11
Ucho	12
Materiały z oka	12
Krew	12
Płyn mózgowo-rdzeniowy	13
Mocz	13
Inne płyny ustrojowe	14
Materiały z dolnych dróg oddechowych	14
Ropa	14
Szpik	15
Tkanki	15
Materiały do wykonania testów serologicznych	15
Materiały do oznaczania stężenia leków przeciwgrzybiczych	15
Transport materiałów	16
Interpretacja wyników badań laboratoryjnych	16
Bezpośredni preparat mikroskopowy	17
Posiewy materiałów	17
Testy serologiczne	18
Preparaty histopatologiczne	19

3. Leki przeciwgrzybicze	20
Wprowadzenie	20
Amfoterycyna B	20
Mechanizm działania	20
Zakres działania	21
Nabywanie oporności	21
Farmakokinetyka	21
Metabolizm	22
Dane farmaceutyczne	22
Wskazania do użycia leku	23
Sposób podawania	23
Działania niepożądane	26
Interakcje leku	28
Flukonazol	28
Mechanizm działania	28
Zakres działania	29
Nabywanie oporności	29
Farmakokinetyka	29
Metabolizm	30
Dane farmaceutyczne	30
Wskazania do użycia leku	30
Sposób podawania	30
Działanie niepożądane	31
Interakcje leku	31
Flucytozyna	31
Mechanizm działania	32
Zakres działania	32
Nabywanie oporności	32
Farmakokinetyka	32
Metabolizm	33
Dane farmaceutyczne	33
Wskazania do użycia leku	33
Sposób podawania	33
Działania niepożądane	34
Interakcje leku	35
Gryzeofulwina	35
Mechanizm działania	35
Zakres działania	35
Nabywanie oporności	35
Farmakokinetyka	35
Metabolizm	36
Dane farmaceutyczne	36
Wskazania do użycia leku	36
Sposób podawania	36
Działania niepożądane	37

Interakcje leku	37
Itrakonazol	37
Mechanizm działania	37
Zakres działania	37
Nabywanie oporności	38
Farmakokinetyka	38
Metabolizm	38
Dane farmaceutyczne	38
Wskazania do użycia leku	39
Sposób podawania	39
Działania niepożądane	39
Interakcje leku	40
Ketokonazol	40
Mechanizm działania	40
Zakres działania	40
Nabywanie oporności	40
Farmakokinetyka	41
Metabolizm	41
Dane farmaceutyczne	41
Wskazania do użycia leku	41
Sposób podawania	42
Działania niepożądane	42
Interakcje leku	43
Mikonazol	43
Mechanizm działania	43
Zakres działania	43
Nabywanie oporności	44
Farmakokinetyka	44
Metabolizm	44
Dane farmaceutyczne	44
Wskazania do użycia leku	44
Sposób podawania	45
Działania niepożądane	45
Interakcje leku	46
Terbinafina	46
Mechanizm działania	46
Zakres działania	46
Nabywanie oporności	46
Farmakokinetyka	47
Metabolizm	47
Dane farmaceutyczne	47
Wskazania do użycia leku	47
Sposób podawania	47
Działania niepożądane	48
Interakcje leku	48

Inne leki do stosowania miejscowego	48
Amorolfina	48
Bifonazol	48
Klotrymazol	48
Azotan ekonazolu	48
Azotan izokonazolu	49
Naftyfina	49
Natamycyna	49
Nystatyna	49
Azotan sulkonazolu	49
Tiokonazol	49
Empiryczne leczenie chorych z neutropenią w przypadku podejrzenia grzybicy	49
Leczenie profilaktyczne zapobiegające zakażeniom grzybiczym	50
Laboratoryjne monitorowane leczenie	51
Amfoterycyna B	51
Flukonazol	52
Flucytozyna	53
Itrakonazol	53
Ketokonazol	54
4. Dermatofitozy (<i>dermatophytoses</i>)	55
Wprowadzenie	55
Czynniki etiologiczne	55
Diagnostyka laboratoryjna dermatofitoz	56
Grzybica owłosionej skóry głowy (<i>tinea capitis</i>)	57
Definicja	57
Występowanie	57
Czynniki etiologiczne	57
Objawy kliniczne	58
Rozpoznanie różnicowe	59
Badania podstawowe i ich interpretacja	60
Leczenie	61
Grzybica skóry tułowia (<i>tinea corporis</i>)	61
Definicja	61
Występowanie	61
Czynniki etiologiczne	62
Objawy kliniczne	62
Rozpoznanie różnicowe	63
Badania podstawowe i ich interpretacja	63
Leczenie	63
Grzybica pachwin (<i>tinea cruris</i>)	64
Definicja	64
Występowanie	64
Czynniki etiologiczne	64

Objawy kliniczne	64
Rozpoznanie różnicowe	65
Badania podstawowe i ich interpretacja	65
Leczenie	65
Grzybica stóp (<i>tinea pedis</i>)	66
Definicja	66
Występowanie	66
Czynniki etiologiczne	67
Objawy kliniczne	67
Rozpoznanie różnicowe	68
Badania podstawowe i ich interpretacja	69
Leczenie	69
Grzybica dłoni (<i>tinea manuum</i>)	70
Definicja	70
Występowanie	70
Czynniki etiologiczne	70
Objawy kliniczne	71
Rozpoznanie różnicowe	72
Badania podstawowe i ich interpretacja	72
Leczenie	72
Grzybica paznokci (<i>tinea unguium</i>)	72
Definicja	72
Występowanie	73
Czynniki etiologiczne	73
Objawy kliniczne	73
Rozpoznanie różnicowe	74
Badania podstawowe i ich interpretacja	74
Leczenie	75
5. Kandydiaza powierzchniowa (<i>candidiasis superficialis</i>)	77
Definicja	77
Występowanie	77
Czynniki etiologiczne	77
Objawy kliniczne	78
Kandydiaza jamy ustnej	78
Kandydiaza pochwy	80
Kandydiaza prącia	82
Kandydiaza skóry	82
Kandydiaza paznokci i wałów paznokciowych	84
Przewlekła kandydiaza śluzówkowo-skórna	84
Kandydiaza powierzchniowa u osób z obniżoną odpornością	86
Badania podstawowe i ich interpretacja	87
Leczenie	88
Kandydiaza jamy ustnej	88
Kandydiaza pochwy	89

Kandydiaza prącia	91
Kandydiaza skóry	91
Kandydiaza paznokci i wałów paznokciowych	91
Przewlekła kandydiaza śluzówkowo-skórna	92
6. Inne grzybicze zakażenia skóry	93
Łupież pstry (<i>pityriasis versicolor</i> , <i>tinea versicolor</i>)	93
Definicja	93
Występowanie	93
Czynniki etiologiczne	93
Objawy kliniczne	94
Rozpoznanie różnicowe	95
Badania podstawowe i ich interpretacja	95
Leczenie	96
Piedra	97
Piedra biała	97
Definicja	97
Występowanie	97
Czynniki etiologiczne	97
Objawy kliniczne	98
Rozpoznanie różnicowe	98
Badania podstawowe i ich interpretacja	98
Leczenie	99
Piedra czarna	99
Definicja	99
Występowanie	99
Czynniki etiologiczne	99
Objawy kliniczne	100
Rozpoznanie różnicowe	100
Badania podstawowe i ich interpretacja	100
Leczenie	101
Łupież czarny (<i>tinea nigra</i>)	101
Definicja	101
Występowanie	101
Czynniki etiologiczne	102
Objawy kliniczne	102
Rozpoznanie różnicowe	102
Badania podstawowe i ich interpretacja	102
Leczenie	103
Zakażenia wywołane przez <i>Hendersonula toruloidea</i> i <i>Scytalidium hyali-</i> <i>num</i>	103
7. Pleśńica paznokci	104
Definicja	104
Występowanie	104

Czynniki etiologiczne	104
Objawy kliniczne	105
Rozpoznanie różnicowe	105
Badania podstawowe i ich interpretacja	106
Leczenie	106
8. Grzybica rogówki (<i>keratomycosis</i>)	107
Definicja	107
Występowanie	107
Czynniki etiologiczne	107
Objawy kliniczne	108
Badania podstawowe i ich interpretacja	108
Leczenie	109
9. Grzybica ucha (<i>otomycosis</i>)	111
Definicja	111
Występowanie	111
Czynniki etiologiczne	111
Objawy kliniczne	112
Rozpoznanie różnicowe	113
Badania podstawowe i ich interpretacja	113
Leczenie	113
10. Grzybica kropidlakowa (<i>aspergillosis</i>)	114
Definicja	114
Występowanie	114
Czynniki etiologiczne	114
Objawy kliniczne	115
Aspergiloza alergiczna oskrzelowo-płucna	115
Grzybniak kropidlakowy płuc	116
Aspergiloza inwazyjna płuc (kropidlakowe zapalenie płuc)	116
Przewlekła martwiczna aspergiloza płuc (aspergiloza semiinwazyjna)	117
Aspergiloza zatok przynosowych	118
Aspergiloza ośrodkowego układu nerwowego	119
Aspergiloza oka	119
Kropidlakowe zapalenie wsierdza i mięśnia sercowego (aspergiloza wsierdza i mięśnia sercowego)	120
Kropidlakowe zapalenie szpiku (aspergiloza szpiku)	120
Aspergiloza skóry	121
Inne postacie aspergilozy	121
Badania podstawowe i ich interpretacja	122
Badania mikroskopowe	122
Posiewy materiałów	122
Testy skórne	123
Testy serologiczne	123

Leczenie	124
Aspergiloza alergiczna oskrzelowo-płucna	124
Grzybniak kropidlakowy płuc	125
Przewlekła, martwicza aspergiloza płuc	125
Aspergiloza zatok przynosowych	125
Aspergiloza oka	126
Kropidlakowe zapalenie wsierdza (aspergiloza wsierdza)	126
Kropidlakowe zapalenie szpiku (aspergiloza szpiku)	126
Aspergiloza skóry	126
Ostra inwazyjna aspergiloza	127
11. Kandydiaza głęboka (<i>candidiasis profunda</i>)	129
Definicja	129
Występowanie	129
Czynniki etiologiczne	129
Objawy kliniczne	130
Kandydiaza przełyku	130
Kandydiaza układu pokarmowego	131
Kandydiaza płuc	131
Kandydiaza ośrodkowego układu nerwowego	132
Kandydiaza wsierdza, mięśnia sercowego i osierdza	132
Kandydiaza nerek	133
Kandydiaza dolnych dróg moczowych	133
Kandydiaza wątroby i śledziony	134
Kandydiaza otrzewnej	134
Kandydiaza wewnątrzmaciczna	134
Kandydiaza szpiku, stawów i mięśni (układu kostno-stawowego)	135
Kandydiaza oka	136
Kandydiaza rozsiana	136
Kandydiaza u osób z obniżoną odpornością	137
Dzieci z niską urodzeniową masą ciała	137
Osoby nadużywające leków	137
Chorzy z AIDS	138
Badania podstawowe i ich interpretacja	138
Badania mikroskopowe	138
Posiewy materiałów	138
Testy serologiczne	139
Leczenie	140
Kandydiaza przełyku	140
Kandydiaza wsierdza	141
Kandydiaza nerek	141
Kandydiaza dolnych dróg moczowych	141
Kandydiaza otrzewnej	142
Kandydiaza oka	142
Inne postacie głębokiej kandydiazy	142

Kandydiaza rozsiana	142
12. Kryptokokoza (<i>cryptococcosis</i>)	145
Definicja	145
Występowanie	145
Czynniki etiologiczne	145
Objawy kliniczne	146
Kryptokokoza płuc	146
Kryptokokoza opon mózgowych i mózgu	147
Kryptokokoza skóry	148
Kryptokokoza szpiku	148
Kryptokokoza oka	148
Inne postacie kryptokokozy	149
Kryptokokoza u osób z obniżoną odpornością	149
Chorzy z AIDS	149
Badania podstawowe i ich interpretacja	149
Badania mikroskopowe	150
Posiewy materiałów	150
Testy serologiczne	150
Leczenie	152
Kryptokokoza płuc	152
Kryptokokoza opon mózgowych i postać rozsiana	152
Kryptokokoza skóry	155
13. Mukormikoza (<i>mucormycosis</i>)	156
Definicja	156
Występowanie	156
Czynniki etiologiczne	156
Objawy kliniczne	157
Mukormikoza nosowo-mózgowa	157
Mukormikoza płuc	158
Mukormikoza żołądkowo-jelitowa	159
Mukormikoza skóry	159
Mukormikoza rozsiana	160
Inne postacie mukormikozy	160
Rozpoznanie różnicowe	161
Badania podstawowe i ich interpretacja	161
Badania mikroskopowe	161
Posiewy materiałów	161
Testy serologiczne	162
Leczenie	162
14. Blastomikoza (<i>blastomycosis</i>)	163
Definicja	163
Występowanie	163

Czynniki etiologiczne	163
Objawy kliniczne	164
Blastomikoza płuc	164
Blastomikoza skóry	165
Blastomikoza kostno-stawowa	165
Blastomikoza układu moczowo-płciowego	165
Inne postacie rozsianej blastomikozy	166
Blastomikoza u osób z obniżoną odpornością	166
Rozpoznanie różnicowe	166
Badania podstawowe i ich interpretacja	167
Badania mikroskopowe	167
Posiewy materiału	167
Testy serologiczne	168
Leczenie	168
15. Kokcydiodomikoza (<i>coccidioidomycosis</i>)	169
Definicja	169
Występowanie	169
Czynniki etiologiczne	169
Objawy kliniczne	170
Pierwotna kokcydiodomikoza płuc	170
Przewlekła kokcydiodomikoza płuc	171
Kokcydiodomikoza rozsiana	171
Kokcydiodomikoza u osób z obniżoną odpornością	173
Chorzy z AIDS	173
Rozpoznanie różnicowe	174
Badania podstawowe i ich interpretacja	174
Badania mikroskopowe	174
Posiewy materiałów	175
Testy skórne	175
Testy serologiczne	175
Leczenie	177
Pierwotna kokcydiodomikoza płuc	177
Przewlekła kokcydiodomikoza płuc	177
Kokcydiodomikoza rozsiana	178
Zapalenie opon mózgowych	179
16. Histoplazmoza (<i>histoplasmosis</i>)	181
Definicja	181
Występowanie	181
Czynniki etiologiczne	181
Objawy kliniczne	182
Ostra histoplazmoza płuc	182
Przewlekła histoplazmoza płuc	183
Histoplazmoza rozsiana	184

Histoplazmoza afrykańska	185
Histoplazmoza u osób z obniżoną odpornością	186
Chorzy z AIDS	186
Rozpoznanie różnicowe	186
Badania podstawowe i ich interpretacja	187
Badania mikroskopowe	187
Posiewy materiałów	187
Testy skórne	188
Testy serologiczne	188
Leczenie	189
Ostra histoplazmoza płuc	189
Przewlekła histoplazmoza płuc	189
Histoplazmoza rozsiana	190
17. Parakokcydoidomikoza (<i>paracoccidioidomycosis</i>)	191
Definicja	191
Występowanie	191
Czynniki etiologiczne	191
Objawy kliniczne	192
Parakokcydoidomikoza płuc	192
Parakokcydoidomikoza śluzówkowo-skórna	192
Parakokcydoidomikoza gruczołów chłonnych	193
Parakokcydoidomikoza rozsiana	193
Rozpoznanie różnicowe	193
Badania podstawowe i ich interpretacja	194
Badania mikroskopowe	194
Posiewy materiałów	194
Testy serologiczne	194
Leczenie	195
18. Chromoblastomikoza (<i>chromoblastomycosis</i>)	196
Definicja	196
Występowanie	196
Czynniki etiologiczne	196
Objawy kliniczne	197
Rozpoznanie różnicowe	198
Badania podstawowe i ich interpretacja	199
Badania mikroskopowe	199
Posiewy materiałów	199
Leczenie	199
19. Entomofthoramikozy (<i>entomophthoromycoses</i>)	201
Konidiobolomikoza nosowotwarzowa (<i>conidiobolomycosis rhinofacialis</i>)	201
Definicja	201
Występowanie	201

Czynniki etiologiczne	201
Objawy kliniczne	201
Rozpoznanie różnicowe	202
Badania podstawowe i ich interpretacja	202
Leczenie	202
Basydiobolomikoza (<i>basidiobolomycosis</i>)	203
Definicja	203
Występowanie	203
Czynniki etiologiczne	203
Objawy kliniczne	203
Rozpoznanie różnicowe	204
Badania podstawowe i ich interpretacja	204
Leczenie	204
20. Hialohyfomikoza (<i>hyalohyphomycosis</i>)	205
Definicja	205
Zakażenia spowodowane przez <i>Fusarium</i> sp.	205
Występowanie	205
Czynniki etiologiczne	205
Objawy kliniczne	206
Badania podstawowe i ich interpretacja	206
Leczenie	207
Zakażenia wywołane przez grzyby z rodzaju <i>Penicillium</i>	208
Występowanie	208
Czynniki etiologiczne	208
Objawy kliniczne	208
Badania podstawowe i ich interpretacja	209
Leczenie	209
Inne grzyby wywołujące hialohyfomikozy	210
21. Lobomikoza (<i>lobomycosis</i>)	211
Definicja	211
Występowanie	211
Czynniki etiologiczne	211
Objawy kliniczne	212
Rozpoznanie różnicowe	212
Badania podstawowe i ich interpretacja	213
Badania mikroskopowe	213
Posiewy materiałów	213
Preparaty histologiczne	213
Leczenie	213
22. Stopa madurska — <i>mycetoma</i>	215
Definicja	215
Występowanie	215

Czynniki etiologiczne	216
Objawy kliniczne	218
Rozpoznanie różnicowe	219
Badania podstawowe i ich interpretacja	219
Badanie makroskopowe	219
Badania mikroskopowe	220
Posiewy materiału	220
Leczenie	221
23. Feohyfomikoza (<i>phaeohyphomycosis</i>)	222
Definicja	222
Występowanie	222
Czynniki etiologiczne	222
Objawy kliniczne	223
Feohyfomikoza podskórna	223
Feohyfomikoza zatok przynosowych	223
Feohyfomikoza mózgu	224
Feohyfomikoza skóry	225
Inne postacie feohyfomikozy	225
Rozpoznanie różnicowe	225
Badania podstawowe i ich interpretacja	226
Leczenie	226
Feohyfomikoza podskórna	226
Feohyfomikoza zatok przynosowych	226
Feohyfomikoza mózgu	227
Feohyfomikoza skóry	227
Inne postacie feohyfomikozy	227
24. Monosporioza (<i>pseudallescheriosis, monosporiosis, scedosporiosis</i>)	228
Definicja	228
Występowanie	228
Czynniki etiologiczne	228
Objawy kliniczne	229
Badania podstawowe i ich interpretacje	230
Leczenie	230
25. Rynosporydioza (<i>rhinosporidiosis</i>)	231
Definicja	231
Występowanie	231
Czynniki etiologiczne	231
Objawy kliniczne	232
Rozpoznanie różnicowe	233
Badania podstawowe i ich interpretacja	233
Badania mikroskopowe	233
Leczenie	233

XVIII

26. Sporotrychoza (<i>sporotrichosis</i>)	234
Definicja	234
Występowanie	234
Czynniki etiologiczne	234
Objawy kliniczne	235
Sporotrychoza skóry	235
Sporotrychoza pozaskórna	236
Rozpoznanie różnicowe	237
Badania podstawowe i ich interpretacja	237
Badania mikroskopowe	237
Posiewy materiałów	237
Testy serologiczne	238
Leczenie	238
 27. Rzadko występujące zakażenia wywołane przez drożdżaki	239
Wprowadzenie	239
Trychosporonoza (<i>trichosporonosis</i>)	239
Badania podstawowe i ich interpretacja	240
Leczenie	242
Zakażenia wywołane przez <i>Malassezia furfur</i>	242
Badania podstawowe i ich interpretacja	243
Leczenie	244
 Wybrane piśmiennictwo	245
 Indeks	248